

## Сага дьыллаабы Көрдөөх хаар киһи

*Сысолятина Вероника Андреевна – воспитатель,  
Колесова Матрена Петровна – музыкальный руководитель,  
МБДОУ «Детский сад № 1 «Мичийээнэ»  
с. Кысыл-Сыр Намского улуса*

### **Быһаарыы сурук:**

**Буолар күнэ:** Ахсынны ый 22 күнэ 2020 сыл.

**Сыала:** Үөрүүлээх, өрө көтөбүүлээх бырааһынныктаабы туругу, сага сонун, сырдык ийиини инэри, оҕо сагатын байыты. Оҕолорго «Сага дьыл» – көр-нар, үөрүү-көтүү бырааһынныгыга – диэн өйдөбүлү биэри.

**Туттуллар тэрил:** А3 кумаабы кээмэйдээх хаар киһи уруһуйдаммыт пазл, сухой бассейн мячиктэрэ, корзина, оҕолор подароктара угуллар мөһөөччүк.

**Оруолларга: Ытыыччы:** - Сысолятина В.А. – кыра бөлөх иитээччитэ.

**Көрдөөх хаар киһи** – Прокопьева Т.Г. – кыра бөлөх иитээччитэ.

**Тымныы Моруос оҕонньор** – Софронов Г.М. – харабыл.

**Хаарчаана – Жиркова С.А.** – бэлэмнэнии бөлөх иитээччитэ.

**Бырааһынныгы инстаграмм ситиминэн быһа эфиры устааччы** – Скрыбыкина Е.А. – бэлэмнэнии бөлөх иитээччитэ.

***Бырааһынныктыы киэргэтиллибит саала ортотугар лаглайбыт күөх харыйа араас ооньуурдарынан симэнэн турар.***

**Ытааччы:** – Күндү төрөппүттэр, ыалдьыттар!

Ынырабыт барыгытын саалаҕа,

Күлүмүрдүү киэргэммит харыйаҕа.

Сага дьылы көрсөөрү,

Ырыабытын ыллыбыт,

Күөх харыйа туруоран,

Хороводтаан дайабыт.

***«В лесу родилась елочка» Раиса Кудашева музыка тыаһынан оҕолор саалаҕа киэрэннэр харыйаны тула хаамаллар.***

**Ытааччы:** – Үтүө күнүнэн күндү оҕолоор! Көрүн эрэ, наһаа кыраһыабай харыйа турар дии, араас эгэлгэ ооньуурдарынан киэргэммит.

***Оҕолору кытта харыйа ооньуурдарын көрөбүт.***

**Ытааччы:** – Оҕолоор, харыйабыт өссө кырасыабай буолуон баҕарабыт дуо?

**Оҕолор:** – Баҕарабыт!

**Ытааччы:** – Оччобуна бары бииргэ ытыспытын таһыныабын.

*Оболор ытыстарын таһыналлар, харыйа уота умайар.*

**Бытааччы:** – Оболор, харыйа уота умайбытыгар үөрдүгүт дуо?

**Оболор:** – Үөрдүбүт!

**Бытааччы:** – Оболор харыйабытыгар анаан ырыа ыллыбыт дуо?

**Оболор:** – Ыллыбыт.

*1. Ырыа «Манан хаар» Т. Дьяконова тыллара уонна мелодията.  
Ырыа кэнниттэн оболор олоппосторугар ололор.*

**Бытааччы:** – Харыйабыт биһиэнэ үрдүгүн

Көрүөхтэн кэрэ

Кыраһыабайыан

Олус элбэх араас өгнөөх

Оонньуурдарынан симэммит!

**Бытааччы:** – Оболоор, чуумпурун эрэ, ким эрэ кэллэ!

*«Снеговичок» С. Коренбит музыката тыаһыыр.  
Көрдөөх хаар киһи дьизэрэнкэйдээн киирэн кэлэр..*

**Көрдөөх хаар киһи:** – Мин сана дьыллаабы оонньуурбун

Сыл аайы харыйаҕа кылапачыйа оонньооммун

Дьону үөрдэбин-көтүтэбин!

Мин бэһиэлэй оонньуурбун

Араас бэһиэлэй кэпсээннэринэн

Оболорору да, улахан дьону да күллэрэбин!

**Бытааччы:** – Оболоор, биһиэхэ харыйа оонньуура Көрдөөх хаар киһи кэллэ дии!

**Көрдөөх хаар киһи:** – Оболоор, мин харыйаҕа ыйанан тура сатаан баран, эһиэхэ ыалдьыттыы кэлэргэ сананным. Мин харыйаҕа соботох ололорбун ээ. Биһиги оонньуурдар наһаа элбэхпит. Көрүн эрэ бу!

*Харыйаҕа баар оонньуурдары ыйан көрдөрөр.*

**Көрдөөх хаар киһи:** – Араас өгнөөх оонньуурдар бааллар кыһыл, от күөх, саһархай, халлаан күөх.

**Бытааччы:** – Оболоор, харыйа оонньуурдара, эһиги курдук үгкүүлүүлэрин олус сөбүлүүлэр ээ. Көрдөөх хаар киһини кытта үгкүүлүүбүт дуо?

*Көрдөөх хаар киһини кытта үгкүү.*

*2. Үгкүү «Добордуу оболор» Валерий Егоров тыллара уонна мелодията.*

**Көрдөөх хаар киһи:** – Уой! Үгкүүлээн наһаа сылайдым.

**Бытааччы:** – Оџолоор, Көрдөөх хаар киһибит наһаа сылайбыт, олорон сынньаннын. Бу харыйаџа, хаар киһи доџотторо хаар кыырпахтара – снежинкалар бааллар! Чэйин эрэ, хаар кыырпахтара харыйаттан түһэн кэлин, көрдөөх хаар киһиэхэ үнкүүлээн көрдөрүн эрэ!

**3. Кыргызтар толорууларыгар  
үнкүү «Хаар кыырпахтара». А. Варламов музыката «Серебристые  
снежинки».**

**Көрдөөх хаар киһи:** – Хаар кыырпахтара кыргызтар наһаа үчүгэй үнкүүнү көрдөрдүлэр. Оџолоор, хаарыйабытыгар өссө туох оонньуур баарын көрүн эрэ, бу тугуй?

**Куобах оонньууру көрдөрөр.**

**Оџолор:** – Куобах.

**Бытааччы:** – Саамай, сөп. Куобахчаан. Оџолоор, биһиги куобахчаан туһунан ырыа билэбит дии. Ырыабытын Көрдөөх хаар киһиэхэ иһитиннэриэбин эрэ.

**4. Ырыа «Куттас куобах» Н. Бойлохов тыллара уонна мелодията.**

**Көрдөөх хаар киһи:** – Оџолор, наһаа үчүгэй ырыаны иһитиннэрдигит. Маладьыастар!

**Бытааччы:** – Көрдөөх хаар киһи, билигин биһиэхэ Куобахчааннар бэйэлэрин үнкүүлэрин бэлэхтиэхтэрэ.

**5. Үнкүү «Куобахчаан» Н. Макарова тыллара уонна мелодията.**

**Бытааччы:** – Куобахчааннар олус үчүгэй үнкүү бэлэхтээтилэр. Куобахчааннарга махтанан ытыспытын таһыныабын!

**Оџолор ытыстарын таһыналлар.**

**Көрдөөх хаар киһи:** – Оџолоор, көрдүгүт дуо, мин наһаа элбэх табаарыстардаахпын.

**Харыйаџа ыйанан турар оонньуурдары ыйан.**

**Бытааччы:** – Чэйин эрэ, мин доџотторбун шариктары кытта оонньооххайын.

**6. Оонньуу «Шариктары хомуй»  
Музыка тыаһыыр.  
«Веселая песенка» Александр Ермолов музыката, Вадим Борисов  
тыллара**

**(Оонньуур бириэмэлэригэр биллибэккэ Көрдөөх хаар киһи: тахсан барар.  
Эмискэ уу охтор тыаһа иһиллэр. Харыйа уота умуллан хаалар).**

**Көрдөөх хаар киһи: (быыс кэннигэр)**

– Уой-уой-уой! Мин сылаастан уулан хааллым дии. Сэрэхтээх буоларбын умнан кэбиспиппин. Уой-уой-уой!

**Бытааччы:** (алдыаммыт Көрдөөх хаар киһи ойуутунун көрдөрөбүн)

**Бытааччы:** – Оҕолоор, харыйабыт оонньуура Көрдөөх хаар киһибит уулан хаалла дии. Хайдах гынабыт?

**Оҕолор** эппиэттэрин истэбин.

**Бытааччы:** – Мин Көрдөөх хаар киһиэхэ хайдах көмөлөһөрү билэбин быһылаах. Оҕолоор, сана дьылга саамай кими күүтэбитий?

**Оҕолор:** – Тымныы Моруос оҕонньор (Дед Мороз).

**Бытааччы:** – Саамай сөп, Тымныы Моруос оҕонньор. Кини биһиэхэ көмөлөһүөбэ. Чэйин, бары бииргэ Тымныы Моруос оҕонньору ынырыаххайын!

*Бары бииргэ үс төгүл: «Тымныы Моруос оҕонньор» – диэн ыгыраллар.  
«В лесу родилась елочка» Раиса Кудашева музыка тыаһынан Тымныы Моруос оҕонньор Хаарчаананы кытта кириэлэр.*

**Тымныы Моруос оҕонньор:** – Үтүө күнүнэн оҕолоор! Миигин күүттүгүт дуо?

**Хаарчаана:** – Үтүө күнүнэн. Хайа туохтан долгуйан олоробут?

**Бытааччы:** – Үтүө күнүнэн Тымныы Моруос оҕонньор уонна Хаарчаана. Биһиги эһигини күүтэн ахан олоробут. Биһиги оонньуу сырыттаһпытына Көрдөөх хаар киһибит уулан хаалла. Көрдөөх хаар киһитэ суох биһиги сатаан салгыы бырааһынныктаабаппыт, оннооҕор харыйабыт уота умуллан хаалла. Хайдах буолабыт?

*А3 быһыллыбыт Көрдөөх хаар киһи ойутун көрдөрөбүн.*

**Тымныы Моруос оҕонньор:** – Ай-ай-ай! Көрдөөх хаар киһиэхэ көмөлөһүөххэ наада. Көмөлөһөбүт дуо оҕолоор?

**Оҕолор:** – Көмөлөһөбүт!

**Тымныы Моруос оҕонньор:** – Чэйин оҕолоор, Көрдөөх хаар киһибитин тангыаххайын, миэхэ аҕалан биэрэн иһин эрэ.

## 7. Пазл хомуйуута

*Муостаҕа сытар пазллары оҕолор Тымныы Моруос оҕонньорго биэрэллэр.  
Хаарчаана доскаҕа пазл сааһылыр.*

**Тымныы Моруос оҕонньор:** – Көрдөөх хаар киһибитин онордубут, аны харыйабыт уотун аптаах торуоскабынан уматыым, онно эһиги ытыскытын таһынан көмөлөһүң.

*Оҕолор ытыстарын таһыналлар, харыйа уота умайар.*

**Бытааччы:** – Оҕолоор, харыйабыт тула туран Тымныы оҕонньору кытта хоробуоттуоххайын эрэ!

## 8. Хоровод «Сана дьыл» К. Семенова тыллара уонна мелодията.

**Тымныы Моруос оџонньор:** – Наһаа үчүгэйдик хоробуоттаатыгыт.

**Бытааччы:** – Тымныы Моруос оџонньор, биһиги оџолорбут эйиэхэ анаан оркестрга оонньоон иһитиннэриэхтэрин баџараллар. Олорон иһит.

*9. Оџолор толорууларгар «Бубен с погремушкой» Л. Хисматуллина.*

*Оџолорго көрдөрбөккө, харыйа тыһыгар Көрдөөх хаар киһини таһаһынан бүрүйэн олордобут, Көрдаах хаар киһи оџолор подароктарынан тутан олодор.*

**Тымныы Моруос оџонньор:** – Олус үчүгэйдик оонньоуур эбиккит.

**Бытааччы:** – Тымныы Моруос оџонньор онтон биһиги Көрдөөх хаар киһибит кэлиэ дуо?

**Тымныы Моруос оџонньор:** – Көрдөөх хаар киһибитин бырааһынныкпытыгар баар онгоробут дуо?

*Тымныы Моруос оџонньор харыйа таһыгар кэлэр,  
торуоскатынан муостаны тонсуйар)*

**Тымныы Моруос оџонньор:** – Абра-кадабра Көрдөөх хаар киһи мин кэһиибин кытта харыйа анныгар баар буол!

*Тымныы Моруос оџонньор аптаах тыллары ботугуруур.  
Таһаһынан бүрүллэн олодор Көрдөөх хаар киһи ойон турар.*

**Көрдөөх хар киһи:** – Ураа! Ураа! Ураа! Оџолоор, мин эмиэ бүтүн буолан хааллым дии. Уонна көрүн бу, тугу аџалбыппын.

*Мөһөөччүктэн подароктары таһаарар*

**Бытааччы:** – Уой, оџолоор! Көрдөөх хаар киһибит Тымныы Моруос оџонньор подароктарынан кытта биһиэхэ тийиэн кэллэ дии.

*Подарок түңэтиитэ.*

**Тымныы Моруос оџонньор:** – Оџолоор, мин барар бириэмэм тийиэн кэллэ, эһиил кэлэрбэр өссө элбэх ырыалаах, хоһоонноох көрсөөрүн! Көрсүөххэ диэри!

*Тымныы Моруос оџонньор, Хаарчаана, Көрдөөх хаар киһи, таһсан бараллар.*

**Бытааччы:** – Күндү оџолор, төрөппүтгэр, ыалдьыттар эһигини барыгытын кэлэн иһэр Саһа дьылынан эџэрдэлиибит. Баџарабыт бары кэрэни – үтүөнү, дьолу – саргыны!

Манан биһиги бырааһынныкпыт түмүктэнэр, болҕомтобут иһин махтанабыт. Көрсүөххэ дылы!

Список литературы:

1. «Музыкальная палитра» ежемесячный журнал для музыкальных руководителей, № 5 2020 г.